

סנהדרין פג ADDENDUM

משה שווערד

א. הגרי"ז על מסכת זבחים דף קיב/ב

והנה ביוצק וכולל הרי ליכא אף מלקות בזה כיון דכשרים בזר, ובאותן דפטור משום שאינה עבודה תמה חייב מלקות, כדאיתא ברמב"ם בהלכות ביאת מקדש (פ"ט הל"י), והנה בהגשה צריך להבין איך מיקרי מעשה הנעשה בחוץ, דהא אפילו למ"ד יש מנחה בבמה אין הגשה בבמה, וא"כ אף למ"ד דבבמה צריך מזבח הא אין זה אלא להקטרה, אבל אין זה מזבח להגשה, וביותר תקשה למ"ד דאפילו על סלע או על אבן חייב משום דאין מזבח בבמה, וא"כ פשיטא דאין כאן מעשה הגשה בחוץ כלל, וי"ל דמשכחת לה בהוציא את המזבח בחוץ ועשה הגשה, וכן בסדור השולחן צריך לומר שהוציאו את השולחן בחוץ וסדר דאל"כ לא מיקרי מסדר את השולחן, והנה בהא דזה"ש את הנרות לכאורה לא שייך חיובו בחוץ, אלא בחפצא של קרבן, אבל במעשה עבודה בחוץ לחוד כהטבת הנרות ל"ש חיוב בחוץ, ובפרט שרש"י פירש הך דזה"ש את הנרות היינו דישון המנורות, דבשלמא על נתינת השמן היה נוח, כיון דהשמן קדוש בקדושת הגוף, והנה בסנהדרין (דף פ"ב ע"ב) בתוד"ה היוצק ...

• איזהו מקומן מסכת זבחים דף קיב עמוד ב

והמטיב את הנרות - א) פירש"י מדשן את המנורה, והקשה ח"י הגרי"ז הא פשיטא דפטור דאינו מעשה בחפצא של קרבן ואינו אלא עבודה בעלמא, ומוכח דשייך חיוב חוץ על מעשה עבודה בעלמא, ועי' מנח"א עמ' רז.

חוץ"י. ומוכח מכאן, שבדין עבודת חוץ יש מקום לחיוב גם אם אין זה עבודת קרבנות, אלא כל עבודה שצריך לעשותה בפנים, יש מקום לחיוב על זה בחוץ אם זה עבודה תמורה¹³⁵.

המבאר ברש"י שהיינו דשון המנורה, מה שייך בזה חיוב עבודת חוץ. 135. ואמר הגרי"ז (ראה שיעורי רבי משולם דוד הלוי זכאים קטו, ב), שבדין חוץ יש שני דינים, א' עבודת קרבנות, ב' עבודת חוץ, והחיוב על שחוט חוץ הוא מדין עבודת קרבנות, ולכן אף שאין זה עבודה חייבים עליה. וראה עוד להלן.

• איזהו מקומן מסכת זבחים דף קיב עמוד ב

ג) לענין מדליק הנרות בחוץ - בתוס' סנהדרין פב: ד"ה היוצק איתא דפטור, וכ"כ הצ"ח בסוגיין [והטעם שכתב צ"ב], אבל הח"נ כתב דחייב לפי שהוא גמר עבודה [ולכאורה דלא כשיטת הרמב"ם דהדלקה כשירה בחוץ, וצ"ל דס"ל כמש"כ האו"ש ביאמ"ק ט. ז. בדעת הרמב"ם דרק חוץ להיכל שרי להדליק ולא חוץ לעזרה, או י"ל דכתב אליבא דהראב"ד דסבר הדלקה עבודה היא ואסורה בזר לכתחילה וממילא אסורה גם בחוץ], וע"ע בכנסת ראשונים דמיתת ח"י רבינו דוד בפסחים המסתפק במדליק בחוץ אמנם מסיק שם דפטור.

ב. מרגליות הים

ט. יזהר טמא שאכיל תרומה טהורה כו'. בביאור ס' המצות לרס"ג ח"ב ל"ת קפ"ג (רי"ב א) הקשה תיפוק ליה דבלא"ה במיתה משום דבטומאתו לא שייך בתרומה א"כ הוי זר לגבה וחייב משום זרות כמו בכל עבודה דלא שייך בה ע' יבמות ל"ג ב ובמנחות ע"ד א. ובערכין י"א ב משורר שסיער כו', וכן יקשה אמרם להלן סה"ע סנין לכהן טמא שאכל תרומה טמא שאינה במיתה שנאמר כו' ליחייב משום זרות שהרי זר שאכל תרומה טמא חייב ע' רמב"ם תרומות פ"ז ה"ו. ולכאורה י"ל כיון שעדיין יש לכהן זכות בתרומה בהנאה של כליו שמבעיר שמן של תרומה שנטמא א"כ עוד יחשב שייך לגבה ולא כזר, אולם עדיין יוקשה אמרם אלו שבמיתה כו' ערל אונן ויושב אינם במיתה אלא באזהרה ובעל מום חכ"א באזהרה והלוא כיון שאינם בעבודה הוי כזרים כמו מחוסר בגדים שאין כהונתו עליו והוי כזר ע' זבחים י"ח א וראה שם כ"ג ב מכדי יושב כזר דמי ומחיל עבודה נימא דבמיתה אלמא תניא אבל ערל יושב אינן במיתה אלא באזהרה כו'.

ג. ערוך לגר מסכת סנהדרין דף פג עמוד א

בגמרא ונילף חלול חלול מותר. קצת קשה הא לענין מיתה או כרת ליכא נפקותא לדין דדין שמים הוא וקמי שמיא גליא וגם לענין מלקות ליכא נפקותא דאתרוייהו לקי ולא הוי נפקותא רק לענין קרבן דאשגגת כרת מיייתי קרבן ואשגגת מיתה לא וא"כ מאי מקשה דנילף מותר הא קרבן קולא הוי משום דאי לא מיחייב מיייתי חולין לעזרה וכמו שכתבו התוס' בחולין (י ב ד"ה אלא לאו) וא"כ שפיר ילפינן לחומרא מתרומה דליכא קרבן:

ד. מרגליות הים

כ. שם ברש"י אבל נותר נוחג במדבר ובשעת היתר
הבמות בכל מקום כו'. מבואר בזה שדעת רש"י דבזמן היתר
הבמות גם בחוץ לארץ הותרו במות יע' באמבואה דספרי זוטא פ'
נשא (מ"ג א) אות י"א שהביא מכמה רבוחי שאפי' בשעת היתר
הבמות לא הותרו רק בא"י ולא בחו"ל. וע' באמבואה דספרי פ' שלח
ק"ס סע"א.

ה. יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף פג עמוד א

רבינא אמר חלול דרבים עדיף ליה למילף דהא עיקר גז"ש בחילול חלול קאתי' הילכך על כרחיך מחילול דדמי ליה טפי ילפינן ליה:

ו. דף על הדף מסכת סנהדרין דף פג עמוד א

בגמ': מנין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו במיתה, שנאמר ומתו בו כי יחלוהו פרט לזה שמחוללת ועומדת.

במשך חכמה (פ' תזריע י"ב ה') תמה לפי מה דאמר ר"ל (מכות י"ד ע"ב) דמדכתיב "ובכל קודש לא תגע" ילפינן לנוגע כשהוא טמא בקודש שהוא לוקה, וא"כ מקרא זה ילפינן (לענין אכילה) ביבמות (ע"ה ע"א) לרבות את התרומה, ול"ל נימא שגם נוגע בתרומה לוקה.

ותירץ דאיסור נגיעה בקודש, היא גזירה אטו אכילה, כמו שמצינו סייג בדאורייתא קריבה בעריות שהיא דאורייתא, ובל יראה ובל ימצא, וא"כ זהו דוקא בקודש שגם אוכל קודש טמא חייב, אבל בתרומה, שטמא האוכל תרומה טמאה פטור, ולפ"ז הקשה תוס' (ע"ב ד"ה פרט) שכל אוכל תרומה טמאה ליפטור - שהרי נטמא התרומה על ידו לפני שאוכלו, והוצרכו לתרץ כגון שתחב לו בבית הבליעה, וממילא ניחא דל"ש סייג ומיגדר מילתא, כיון שאינו אלא מציאות רחוקה שיעבור על איסור אכילת תרומה טמאה.

=====

ז. תוספות מסכת סנהדרין דף פג עמוד ב ד"ה פרט לזו

פרט לזו שמחוללת ועומדת - תימה דבפ' השוחט והמעלה (זבחים ד' קו.) פליגי במתניתין ר' יוסי הגלילי ורבנן בטמא שאכל קדש טמא דר' יוסי הגלילי פוטר שלא אכל אלא דבר טמא אמרו לו **אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טימאהו** והשתא תיקשי להו תרומה אלא על כרחיך [1] בשתחב לו חבירו הכא נמי נימא הכי וי"ל דרבנן הוו ידעי דר' יוסי הגלילי לא איירי בתחב לו חבירו (וס"ד) דמשכחת לה [2] בתרומה שלא הוכשרה או נילושה במי פירות [3] אי נמי כגון שנטמא הגוף ואח"כ נטמאת התרומה כדאמר התם בגמרא ובפרק גיד הנשה (חולין ד' קא. ושם) גבי קדש וקרא דפטור במחוללת בשנטמאה תחלה וילפינן מינה בעלמא דאין איסור חל על איסור ומאן דאית ליה איסור חל על איסור יאמר דשאני התם דגלי קרא וכן משמע בפרק כל הבשר (שם ד' קיג: ושם).

ח. חדושי הר"ן על סנהדרין דף פג/ב

פרט לזו שמחוללת ועומדת. תמה הוא א"כ טמא שאכל את התרומה טהורה היכי משכחת לה דמחייב שהרי הוא מטמא אותה קודם אכילתה, ואפשר לומר דמייירי בשתחב לו חבירו בגרונו א"נ בפירות שלא הוכשרו [4] א"נ בפחות מכביצה למ"ד שאין אוכל מקבל טומאה בפחות מכביצה,

אבל בתוס' אמרו בשם ר"י ז"ל שאע"פ שטמא אותם קודם אכילתה חייב עליה לא אמרו שאינו חייב על התרומה טמאה אלא על שנטמאת קודם שנטמא הוא שאין איסור של טומאת הגוף חל על איסור טומאת הבשר דלא פסיקא לן אי הוי איסור מוסיף, דאע"ג דטומאת הגוף בכרת או במיתה וטומאת בשר בלאו איכא למימר דטומאת בשר חמיר שאין לו טהרה במקוה והכי איתא בהדיא בפ' גיד הנשה ובפ' כל הבשר:

ט. מרגליות הים

אם אין ענין לטמא שימוש בו, תנהי ענין למכור בו, בסה"ק הקשה איך מוקי חזק קרא בא"ע הרי אינו מיותר דלעיל מוקמינן אותו לטמא גמור לאזהרה ליוצק ובולל, ואע"ג דמסקינן לע' דיוצק ובולל הוי דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא היא לדידן דלא קי"ל כר"ש רק טמא ששימש הוי במיתה וממילא יוצק ובולל הוי בלאו גמור א"כ הדק"ל, וכן יש להקשות להיפוך אם מוקמינן חזק קרא לאזהרה לטביו מנלן למילף אזהרה ליוצק ובולל לעבודה תמה, ואולי שבכוונה השמיטו בגמ' לע' חיבת "לאלהים" רק הביא קרא קדושים יהיו ולא יחללו והכא מביא הפס' עם חתיבתו לאלהיהם לומר דינא דרשינן אם כבר העריב שמשו ומותר לכנוס למחנה שכינה כו', ובערלי"ג כ' דילפי מדהוי מצי לכתוב ולא יחלו וכתוב ולא יחללו כו' וע' יד מלאכי כלל ב' אם אינו ענין וכו'.

י. תוספות על סנהדרין דף פג/ב

אין בגדיהן עליהן וכו'. הקשה ה"ר יעקב דאורליינ"ש והא מיתה כתב בהדיא גבי מחוסר בגדים בפ' ואתה תצוה ותיירץ דההוא מיתה אמכנסיים כתיבא כדמשמע פשטיה דקרא וקרא דוחגרת דדרשינן מיניה אין בגדיהם עליהן אין כהונתם עליהם איצטריך לשאר בגדים ומיניה לא הוה ילפינן מכנסיים דלא כתיבי התם ומיהו קשה למאן דאמר דיליף מכנסיים בפ"ק דיומא (ד' ה: ושם) מוזה הדבר דוי"ו מוסיף על ענין ראשון ויש מפרשים דמיתה דכתיבא אמכנסיים משום אה"מ דמיחייב מחוסר בגדים ושלא רחוק ידים ורגלים אפילו אביאה ריקנית וא"א לומר כן כדפרישית לעיל מתוך הברייטא:

יא. מרגליות הים

תיר"ה אין בגדיהן עליהן כו' ותי' דההיא מיתה אמכנסיים כתיבא כדמשמע פשטיה דקרא כו'. בס' משך חכמה עה"ת מהג"ר מאיר שמחה פ' תצוה פס' ועשית להם אבנטים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת כ' דאלו השנים הם בגדי כבוד ובהדרגה אין כבוד אבל כמו כן אין פחיתות, אבל מכנסיים אינם בגדי כבוד רק בהעדרם היא פחיתות וחייב, וע' רמב"ן תנ"ל מזרחי וגור אריה למחר"ל שם פס' ועשה להם לאהרן ולבניו וגו'.

יב. שערים מצויינים בהלכה

אין בגדיהם עליהם, אין כהונתם עליהם והוו להו זרים. מקשים מהא דאיתא במס' ע"ז (לד.) ומובא ברש"י עה"ת (צו ח-כח) דמשה רבינו שימש בשבעת ימי המילואים בחלוק לבן, וצ"ל דזה היתה הוראת שעה, וכ"כ בגבורת ארי במס' יומא (ה.) דגזירת מלך היתה לפי שעה.

יג. מרדכי על גיטין - אות תסא

[תסא] אין כהן נרצע מעשה בכהן שיצק מים ע"י ר"ת והקשה לו תלמיד הא שנינו בירושלמי המשתמש בכהונה מעל והשיב לו אין בהם קדושה בזמן הזה דקי"ל בגדיהם עליהם קדושה עליהם ואי לא לא והקשה א"כ כל מיני קדושה לא ליעבד להו ושתיק ר"ת והשיב ה"ר פטר דנהי דיש בהן קדושה יכול למחול כדאמרין פ"ק דקדושין אין כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום והשתא בלא הך טעמי תקשי היאך מצי משתעביד ביה אלא ודאי מצי מחיל והלכך איצטריך לטעמא לבעל מום דא"כ היה נרצע:

• חתם סופר על גיטין דף נט/ב

כי קאמרין באותו כהן... ולפע"ד ליישב דר"ת ורבינו פטר לדבר א' נתכוונו דברמרדכי דפרקין איתא דמהר"מ מר"ב אמר דכהן שמחל על כבודו כבודו מחול דכהונה דיליה היא דכתיב כהונתכם, ונ"ל היינו אם אינו מקריב לחם אלקיך דאז קדושתו רק משום כבודו והאי דיליה היא, אבל אם לחם אלקיך מקריב לאו דיליה היא כ"א כבוד שמים והיינו דקאמר ר"ת בזמן שאין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם לשלא יהיו יכולין למחול אלא יכולין למחול והאי דיצק מים מסתמא מחל.

• ערוך השולחן סימן קכח - אות עא

ורבינו תם סבירא ליה כן, דעיקר קדושתם הוא בשעה שנושאים בגדי כהונה. ולהדיא אמרין בזבחים (יז ב), "והגרת אותם אבנט והיתה להם כהונה לחוקת עולם", בזמן שבגדיהן עליהם - כהונתם עליהם, אין בגדיהם עליהם - אין כהונתם עליהם. אך לפי זה למה אמרו "קדשתו"? לפתוח ראשון, והא אין בגדיהם עליהם. ולכן סבירא ליה לרבינו תם דבזמן שבגדיהן עליהן - אין קדושתן בידן, ואין יכולין למחול. אבל בזמן שאין בגדיהן עליהן - קדושתן בידם, ויכולין למחול. וזהו שרמזו ליה רבינו תם בתשובתו. והתלמיד לא הבין עד שהסביר לו רבינו פטר. וכוונת רבינו תם היתה שכוון שכשאין בגדיהן עליהם יכולין למחול, ובפרט שכבוד הוא לשמש לאדם גדול כרבינו תם, ומובן הדבר שרבינו תם לא היה נאה לפניו לומר בעצמו כן; ולכן רמזו לו דדווקא כשבגדיהם עליהם לא מהני מחילתו, אבל עכשיו מהני. והתלמיד לא הבין עד שר"פ הסביר לו:

• ערוך השולחן סימן קכח - אות עב

ולפי זה הדין ברור, דכהן ברצונו יכול לשמש ולשרת כרצונו. ודלא כמי שאומר דכשלא יגיע להכהן הנאה - אסור, ולא מהני מחילתו (ט"ז סוף סעיף קטן ל"ט). וכבר השיגוהו (אליה רבה סעיף קטן צ', ובאר היטב סעיף קטן פ"ג). וכן לא נראה לעניות דעתי מי שכתב שכהן עם הארץ מותר להשתמש (משנה למלך שם), דאטו התורה חילקה בין עם הארץ לתלמיד חכם? והרי מבואר לקמן סימן קל"ה דהמנהג הפשוט דאפילו כהן עם הארץ קודם לקרות לפני חכם גדול ישראל, עיין שם. וכן יש שכתב להקל, משום דהאידינא ליכא מיוחסי כהונה. וחלילה לומר כן, ולהטיל דופי בקדושת כהנים. וכבר צווחו על זה ככרוכיא (עכנ"י סוף סימן נ"ו). ועיקרא דדינא כן הוא, דשלא ברצון הכהן - אסור להשתמש בו, וברצונו - מותר. ונראה לי דגם כהן בכהן אסור להשתמש. או אפשר ד"וקדשתו" הוא רק על ישראל, וכל מה שחשבו חכמינו ז"ל ב"וקדשתו" לפתוח ראשון - לא שייך מכהן לכהן. וצריך עיון לדינא. וגם יש להסתפק אם מותר להשתמש בכהן בעל מום, כיון דלא חזי לעבודה, ולא קרינן ביה "כי את לחם אלהיך הוא מקריב". וכן נראה עיקר:

יד. גליוני הש"ס מסכת סנהדרין דף פג עמוד ב

שם והווי להו זרים כו', נ"ב שמעתי להקשות דא"כ כהן שלבש פעם אחת הבגדים והי' אז כהן אז אפי' עובד אח"כ מחוסר בגדים לא יוחשב זר ולא יתחייב מיתה כיון דאינו זר מעקרא כמבואר כריתות ו' ב' לר' יהודה ע"ש ואני הוספתי להקשות דאפי' לא לבש הבגדים מעולם ועבד עבודה ראשונה מחוסר בגדים ג"כ אין ראוי שיתחייב הואיל דהוא ראוי ועומד ללבוש הבגדים. דהא בכריתות שם אמרי' לעניין מלך וכ"ג דלא חשיבי זרים לגבי שמן המשחה אחרי שנמשחו בו פעם אחת הואיל ואינן זרים מעיקרא ואף שמעתה לא יומשחו בו עוד לעולם וא"כ כ"ש היכא דראוי ועומד להיות כהן בעתיד אף דלא הי' זה עוד בעבר דאין לו להחשב זר דהא חזינן לעניין טומאה בחולין ע"ג ב' רש"י ד"ה קמ"ל ע"ש דכ' דאע"ג דכל שסופו לטמא טומאה חמורה א"צ הכשר מ"מ דווקא סופו אבל דבר שתחלתו טמא טומאה חמורה ואין סופו לטמא טומאה חמורה צריך הכשר משפירש ע"ש הרי דסופו עדיף מתחלתו וכל שסופו להיות כן אף שאינו עדיין יש לו התייחסות יותר לדבר ההוא ממה שהי' כן פעם בתחלתו ועתה אינו וא"כ אם אמרי' דכל שאינו זר מעיקרא לא יחשיב זר אף שאין סופו להיות כן עוד כ"ש שאין לו להחשב זר אם סופו להיות כהן אף שלא הי' עוד כהן מעולם ודו"ק היטיב וכאן עוד עדיף מהך דסופו לטמא טומאה חמורה כנבלת עוף טהור ע"ש דשם הוא רק אפשרות רחוק שיאכלנו ומשא"כ כאן דהוא מצווה ללבוש הבגדים ולעבוד בעתיד כדינו וה"ז סופו שעומד לכך וכנ"ל ובחידושי הארכתי ואכ"מ:

טו. הגרי"ז על מסכת זבחים דף יח/א

ונראה על פי מה שכתב הרמב"ם בספר המצות (מצוה ל"ג) שלבישת בגדי כהונה בעת עבודה היא מצות עשה, והרמב"ן שם מביא דעת הבה"ג דאינה מצוה בפני עצמה, כי אם חלק ממצות כהונה, ואם עבד

בחיסור בגדים לא עבר רק על לאו זרות, אבל לא ביטל מצוה, ולדעת הרמב"ם הקשה למה לא מנה גם לבישת בגדי כהן גדול בבגדי לבן מצוה אחת, ובגדי זהב מצוה אחת, וכמו כן בגדי כהן גדול ובגדי כהן הדיוט מצוות בפני עצמן, דהלא מצוות חלוקות הן לדעתו, ועוד הקשה דלמה לא מנה מצות ללבוש מעומד ולא יושב עיי"ש, והנראה פשוט דאפילו לדעת הרמב"ם, דלבישת בגדי כהונה הוא מ"ע, אין זו מ"ע בפני עצמה, שאין לה שייכות לידי עבודה, כי אם חלות דין נוסף של ללבוש בגדים, וגם מצות לבישת בגדים הוא חלות דין בעבודה, ויש שני דינים בבגדי כהונה, דאם הוא מחוסר בגדים נקרא זר וחילל עבודה ומחוייב מיתה משום זרות, ויש עוד דין נוסף על דין זרות בעבודה, דצריך שיהא לבוש בגדים אבל לא משום זרות כי אם דין בפ"ע, אבל גם זה הוא דין בעבודה היינו דאין המ"ע במעשה הלבישה כי אם בעבודה, דהמצוה הוא שיהא לבוש בגדי כהונה בשעת עבודה, וכן בריחון ידים ורגלים, דמבואר דהריחון הוי מ"ע, יש לחקור אם המ"ע היא בעבודה, וכן מבואר לכאורה בלשון הרמב"ם לענין ריחון ידים ורגלים, אמנם שם אפשר לומר דמעשה הריחון הוי מ"ע, אבל לענין מחוסר בגדים נראה דאין המצוה בלבישה כי אם בעבודה, ובדין זה לא כתיב חילול כי אם מיתה, וזהו דכתיב בקרא וחגרת והיתה להם כהונה לחוקת עולם, וגם מיתה כתיב התם, אבל חילול עבודה הוא רק משום זרות, וא"כ מיושבים דברי הרמב"ם דמשו"ה לא מנה בגדי לבן ובגדי זהב למצוות מיוחדות, כיון דגם לדעת הרמב"ם הוא דין בעבודה דמ"ע שיהא לבוש בגדים בשעת עבודה, אלא איך תהיה הלבישה שיקיים המצוה, על זה חלקה תורה לכהן גדול לבד וכהן הדיוט לבד, וכל מיני הבגדים הם דינים בלבישה, ואינם רק חלקי מצוה, ובזה שפיר לא שייך לחלק בגדי כהן גדול למצוה בפני עצמה, דהמצוה היא רק על הדין שילבש בגדים, וכן מה שהקשה מיושב, דהא דבעי מעומד אין זה דין חלות דין כ"א רק דיושב הוא פסול, אבל לבישת בגדים הוא חלות דין בעבודה:

SABBATH SHIURIM5729; RABBI M. MILLER

120

SABBATH SHIURIM

TE-TZAVEH

The principal subject of this Portion is the description of the ceremonial garments of the priests:

And you shall make holy garments for Aaron, your brother, for honour and for glory.¹ Ramban explains this purpose of the priestly garments as being that of setting the High Priest apart from the people, investing him with an aura of sovereignty—the garments themselves being royal in their splendour.

לביד ולתפארת, שיהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים כמו שאמר הכתוב כחתן יכנה פאר כי אלה הבגדים לבושי מלכות הן כדמותן ילבשו בזמן התורה.²

One of these eight garments was a cloak, with a striking detail in its design. Round the hem of its skirt, it was decorated with little golden bells and pomegranates alternating with each other.

פעמן זהב ורמון פעמן זהב ורמון על שולי המעיל סביב, והיה על אחרון לשרת ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ה' ובצאתו ולא ימות. A golden bell and a pomegranate, a bell and a pomegranate, all the way round the skirts of the cloak: this will be worn by Aaron, as he serves in the Temple, so that the tinkling of the bells will signal his approach, as he comes into the Sanctuary, into the presence of God and as he departs—and he will not die.³

A reason for signifying Aaron's approach in this way is offered by Rabbenu Bachya.⁴ He writes that Aaron's entrance into the House of God is a kind of prototype for every individual of the people, as he enters the palace of a human king: courtesy and respect demand that he give notice of his coming, and that he

1. Shemoth, 28: 2.
2. Commentary to Torah, ad loc.
3. Shemoth, 20: 34, 35.
4. Commentary to Torah, ad loc.

TE-TZAVEH

121

do not enter suddenly and unexpectedly. [In fact, we find, for example in the case of Ahasuerus, that any subject who dared to enter without the king's special permission, was to be put to death—⁵ אשר לא יקרא את דתו להמית.]

The High Priest, then, was to come into the presence of God with a deep consciousness of submission before the King of Kings: it seems that the golden bells on his cloak were to serve as a constant reminder of this submission. On the other hand, we have just seen that the garments of the High Priest were intended to invest him with all the splendour of kingship, and with a deep sense of the greatness of the task he was fulfilling. There seems to be an ambiguity of intention here: quite simply, are these garments intended to make the High Priest feel like a king, or are they, on the contrary, to inspire him with the dread and submission of being before the highest King of all?

We find in the Gemara:

ת"ר שבועה דברים צוה ר' עקיבא את ר' יהושע בנו.... ואל תכנס בביתו פתאום כ"ש לבית חברי.
Rabbi Akiva instructed his son R. Joshua not to enter even his own house without warning, let alone the house of another.

The Rashbam⁶ comments on this that one should always knock on the door before entering: a sudden entrance may disturb the privacy of those inside and result in confusion. This, in fact, was always the practice of R. Yochanan: he would always knock before entering his own house, on the strength of the Biblical instruction that we have just been considering: 'to signal his approach as he comes into the Sanctuary'—since he considered his home as the House of God.

The analogy between the courtesy of a man entering his home and the High Priest entering the Sanctuary, does not, of course, extend to the motive involved—one of consideration for the personal privacy of the family, in the first case. In the second case, this 'knock on the door' is a tacit admission of the sovereignty of God, without whose consent not even the High Priest, clad in

5. Esther, 4: 11.
6. Pesachim, 112a.
7. Commentary to Pesachim, ad loc.

all the pomp and glory of kingship, might enter. In this respect, all the trappings of majesty count for nothing: before God, he is as one of the people, bound to bow before the essential majesty of the King.

It still remains difficult to imagine exactly how the High Priest could reconcile in his mind the two attitudes implied by the ceremonial garments—and realise them simultaneously, as he is required to do. He is to act and, even more, to feel, the greatness and pride of his position, as one set apart and exalted; and at the same time, he is to feel his insignificance, he is to be as one of the people, indistinguishable from them, humble and without any particular status before God. That it is possible to be humble and proud at the same time without developing any schizoid tendencies, we will perhaps understand better through a closer study of the nature of humility—a quality often misunderstood, and therefore more liable to abuse and hypocrisy than almost any other.

There is, to begin with, God's declaration in Deuteronomy⁸:
 לא מרבכם מכל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים.
 —'It is not because you were more numerous than other nations that God desired you. He chooses you because you are the least of all the nations.' Rashi⁹ explains this criterion of God's choice in the following way:

'The least' means that you do not exalt yourselves when you are granted the blessings of God. On the contrary, you belittle yourselves, like Abraham who said, 'I am dust and ashes';¹⁰ like Moses and Aaron who said, 'What are we?';¹¹ and not like Nebuchadnezzar who said, 'I shall be like the Most High';¹² nor like Sennacherib who said, 'Who of all the gods of these lands has preserved his land from me, that your God should save Jerusalem from my hand?'¹³ It is because Israel do not vaunt themselves in this way, that God desires them.

In this passage, Rashi points out an essential characteristic of

Israel—the fact that they do not attribute any qualities, powers, or prosperity they may have, to their own skill or merit, but only to the Giver of these gifts.

This quality of humility and self-effacement is personified in the figure of the High Priest entering the Sanctuary in all the pomp and majesty of his ceremonial robes—those robes that at every movement sounded the little bells of modesty and submission. We find that according to a passage in the Gemara,¹⁴ King Ahasuerus, when he gave the great feast of which we read at the beginning of the Scroll of Esther, was clad in the robes of the High Priest, which he had taken as spoil from the Temple. R. Yosi bar Chanina deduces this from the description: בהראותו את עשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו—the wealth of the glory of his kingdom and the honour of the splendour of his greatness.¹⁵

א"ר יוסי בר חנינא מלמד שלבש בגדי כהנה. כתיב הנא יקר תפארת וכתוב בבגדי כהונה לכבוד ולתפארה.

In all this lavishness of epithets, there is a similarity to the description of the priestly raiment, and from this R. Yosi draws his conclusion that it was in fact these very garments that Ahasuerus assumed for the purpose of his hundred-and-eighty-day orgy. And why just these garments? Obviously as a symbol of his own power: to demonstrate that he had, as it were, assumed the cloak of the divine, taken to himself all the glory and awe that was due to God: an outrage of blasphemy in action. His attempt to bring his Queen, Vashti, out in her royal crown, 'to show off to the people and to the princes, her beauty,'¹⁶ was a parallel outrage of the natural modesty of woman.

As we continue to study the Book of Esther, we can see this thread of self-aggrandisement, this reversal of the ideals and attitudes of Israel, running through the narrative. After the execution of Vashti, the king 'sent proclamations to all his states . . . that each man should be master in his own house.'¹⁷

וישלה ספרים אל כל מדינת המלך וכו' להיות כל איש שרר בביתו

It had been to preserve this principle of mastery against the flouting of Vashti that he had had her killed; and now he was ensuring that the lesson had been learnt by everyone in his realm. This principle, however, that each man should feel lord of his own household, is directly contrary to the concept that we have just met in the Gemara. (Even on entering his own home, a man must knock on the door. His home and family are not, in fact, his property. They belong to God, and man may not enter without alerting the owner of his coming; in the same way as he would not dare enter a palace, without permission of the king. This concept is uniquely Jewish—the home is not a private realm, not the castle of a human-being: it is a sanctuary, a palace of the King of Kings, filled with holiness and glory. And even in this most intimate part of his life, man is not free and independent: even here, he submits to the fact of God's presence.)

This extreme of modesty and humility is, then, as we have seen, directly contrasted with the pride and self-aggrandisement of Ahasuerus in all his actions. And yet, the description that we find of Ahasuerus' self-glory—יקר תפארת—is closely paralleled by that of the High Priest, the exemplar of the contrary attitude—כבוד ותפארה. In externals, the two seem very alike: Ahasuerus and Aaron wore the same robes; both had the bearing of majesty and aloofness. Yet it was the task of Aaron to cultivate in the midst of this splendour a heart of humility and utter submission before God—a task of a difficulty that seems almost superhuman. The psychological effect of externals is well-known: we are all affected inwardly by our actions; often, the nature of a man can be changed from the surface inwards, as it were. The habit of kindness, for example, can create a kind heart where it did not exist. The reverse process can also occur: and it is difficult to imagine how the constant adulation due to the High Priest, the splendour and sovereignty symbolised by his robes could but affect him in his very nature, in that essential humility that is demanded of him.

Baal Shem Tov, the founder of the Chassidic movement, once narrated a parable that sheds light on this difficulty. He gave the example of the visit of the Emperor to a town. The prince of the town of course went out to greet his Emperor, with all due pomp and majesty, dressed in full ceremonial garb, to do honour to the Emperor. The whole city turned out *en masse* to welcome the

honoured guest; their prince prepared his finest chariot in which to escort the Emperor into the city. When they arrived together, side by side, it turned out that the prince, in his anxiety to please his guest, was scarcely distinguishable from him in the splendour and richness of his robes—with the result even that the people mistook him for the Emperor and acclaimed him as such, ignoring the true Emperor completely. This misapprehension filled the prince with shame and confusion. One can imagine how with each cheer and outburst of honour from the crowd, the prince shrank further and further with mortification, at the insult to the king, at the royal anger that he would later have to face for his own apparent presumption.

The analogy is clear: if a man feels himself alone in the chariot, as it were, then he will accept all honour and praise that is given him, as his right and desert. He will really believe that he is the king, and his pride and complacency will swell with each success. But the man who never feels alone in this way, who is always accompanied by the real King of the universe, will be aware of the opposite reaction within him. With every praise or applause that is accorded him, a sense of shame and confusion will grow in him: at the error that is being made, at the presumption of even seeming to accept what is due to God. The contrast between the internal and the external, between the world of appearance and the world of reality, will be painfully pressed upon him, so that his whole inner being will turn to God in a mute plea of shame and submission.

[This is the root of true humility—not a belittling of the gifts themselves, not a denial of their existence; but an honest recognition that the credit for them is due entirely to God, and that all praise that is given to man is misplaced, and induces only a feeling of incongruity and greater humility. In the case of the High Priest, wealth and glory were a prerequisite: if he happens to be a poor man, wealth must be given him, since it is important in his relations with the people that he be treated with the utmost respect—as a king, with all the accoutrements of majesty. At the same time, the High Priest has to remain aware of the presence of God before him continually—לנגדי תמיד—and that before the King of kings, he is as one of the people, with neither pride nor privilege. And this consciousness, contrasted with the lavishness

of his dress, will create in him the deep humility and modesty with which he announces his coming into the Sanctuary.

In similar vein, we find the command to the priests: קְדוּשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יִהְיוּ שֶׁם אֱלֹהֵיהֶם. ¹⁸ 'They shall be holy to their God, and they shall not profane the name of their God.' R. Naftali Zvi Berlin¹⁹ defines the concept of 'Kedushah' mentioned here. He says that it is a sanctity that results from separation—separation from the normal ways and company of men, for a higher purpose. Often real progress in moral and spiritual matters can be achieved only through such a withdrawal, and in these cases separatism leads to 'Kedushah,' to the special sanctity that is asked of the priests. Isolation for its own sake, however, or from a sense of superiority or pride, is a profanation of God's name in the world, and an abuse against which the priests are specifically warned.

This theme is further illustrated by the fact, mentioned by the prophet Ezekiel,²⁰ that when the priests left the Sanctuary and came out into the outer courtyard where the people waited, they would take off their priestly garments, and put on ordinary ones—shedding, as it were, the special 'Kedushah,' the aloofness of their position, in their relations with the people. Only when in direct communication with God, in their ministry within the Sanctuary, was this 'Kedushah' necessary and permissible. In normal human contact, the priests were not to assume any air of superiority, even as a reflection of their special function.

This warning of God against conscious or unconscious pride finds an application in a far wider sphere than that of the priests to whom it was originally addressed. To some extent, every individual in his own circle is faced with similar pitfalls and a similar warning. Certainly, the warning comes home when applied to a religious Jew, whose relations with those around him, less religious than he, materialistic, failing in many of their duties, are very delicate indeed. [Whatever may be the ideal attitude of the religious to the non-religious, to whom they stand in the relation of the priests to the people, one thing is certain: pride,

18. Vayikra, 21: 6.

19. HaAmek Davar, ad loc.

20. Ezekiel, 44: 19.

self-congratulation at one's own exalted spiritual status is forbidden in the strongest terms—וְלֹא יִהְיוּ שֶׁם אֱלֹהֵיהֶם. Often this kind of pride is very difficult to avoid: especially if one's actions set one apart from one's friends and even from one's family, one is tempted to feel that this distinction is an expression of an intrinsic greatness in oneself; one is inclined to enjoy 'being different' for its own sake. This is the warning contained in קְדוּשִׁים יִהְיוּ and in the modesty of the High Priest, in all his distinction and aloofness. Never should one lose consciousness of the splendour of the robes one is wearing, of the way of life that one has chosen: but never, on the other hand, should one lose the keen awareness of the presence of God that shames one for any honour that these robes attract to oneself. Where difference, distinction from the majority is necessary, it should be with a heart turned wholly to God, to the purpose that made this separatism desirable; then actions are imbued with the true 'Kedushah' that is man's greatest glory in the eyes of God.